

Otázka: Mikroekonomie

Předmět: Společenské vědy, Ekonomie

Přidal(a): Eluchaa

Zkoumá jednotlivé ekonomické subjekty, jejich vzájemné ovlivňování a tržní mechanismus – popisuje zákony fungování trhu (nabídka, poptávka a konkurence)

Potřeby, statky a vzácnost, náklady

POTŘEBY

- Subjektivně pociťovaný nedostatek něčeho pro člověka důležitého
- MASLOWA PYRAMIDA POTŘEB (O3)
- Uspokojení pomocí statků a služeb

STATKY

- Cokoliv, co je užitečné a co je současně vzácné (zboží, práva, služby)
- **VZÁCNÝ STATEK**
 - Není přístupný všem a je často výsledkem lidské činnosti (dům nebo automobil)
- **VOLNÝ STATEK**
 - Dostupné v neomezeném množství, většinou k dispozici v přírodě
- **SLUŽBY**
 - Zvláštní druh statku, který nemá materializovanou podobu
 - **VĚCNÉ** = zaměřené na obnovu statků (opravy)
 - **OSOBNÍ** = zaměřené na člověka (kadeřnictví, divadlo)

VZÁCNOST

- Omezenost + užitečnost (subjektivní)
- Zákon vzácnosti = co nemůžeme mít kdykoliv v daný moment v jakémkoliv množství, je vzácné

NÁKLADY

- Náklady potřebné k zajištění výroby, zpravidla jednoho kusu

Hospodářský proces, role státu v ekonomice

HOSPODÁŘSKÝ PROCES

- Koloběh ekonomických činností, které zahrnují fázi výroby, rozdělení, směny a spotřeby
- **VÝROBA** = člověk přetváří přírodu ve statky
 - Vstupy = výrobní činitelé = statky a služby, které jsou používány při výrobních procesech => práce, půda, kapitál
 - Výstupy = výrobky a služby neboli produkce, které se výrobcí snaží maximalizovat (co nejmenší vstupy -> co největší výstup)
- **SPOTŘEBA** = proces uspokojení potřeb
 - **SPOTŘEBA KONEČNÁ** = spotřeba spotřebitelů, domácností
 - Jednorázová - okamžitě spotřebováno (jídlo)
 - Dlouhodobá - používáno delší dobu (auto)
 - **SPOTŘEBA VÝROBNÍ** = spotřeba firem
 - Jednorázová (mouka)
 - Dlouhodobá (pec)

ROLE STÁTU V EKONOMICE

- Vstupuje do ekonomiky s cílem ovlivňovat ji tak, aby byly naplňovány i jiné cíle (např. ochrana životního prostředí)
- Vystupuje nejen podobně jako domácnost, ale i jako firma (vyrábí i kupuje statky)
- Právní základ pro fungování ekonomiky

Směna, druhy směny, Význam cen

Peníze jsou zvláštním druhem ekonomického statku, který je všeobecně přijímán např. pro placení zboží služeb, mzdy nebo při úhradě dluhu

- **FUNKCE:**

- Funkce prostředku a směny
- Funkce zúčtovací jednotky
- Funkce uchovatele hodnoty

- **VLASTNOSTI:**

- Dělitelné, stejnorodé, trvanlivé, velká hodnota, přenositelné

- **DRUHY:**

- **Hotovostní** = bankovky a mince (oběživo)
- **Bezhotovostní** = zápisy na bankovních účtech (depozita)
- **VALUTY** = peněžní prostředky cizí měny v hotovosti, dražší než devízy
- **DEVÍZY** = cizí měna v bezhotovostní podobě (cenné papíry)
- **MĚNA** = peníze určitého státu
- **MĚNOVÝ KURZ** = porovnává hodnoty jednotlivých měn, sleduje ho ČNB

CENNÉ PAPIRY

- Je dokument spojený s určitým nárokem vlastníka
- **ZBOŽOVÉ CENNÉ PAPIRY** = udávají, komu patří určité zboží
- **CENNÉ PAPIRY PENĚŽNÍHO TRHU** = ztělesňují krátkodobé pohledávky (směnky, šeky)
- **CENNÉ PAPIRY KAPITÁLOVÉHO TRHU** = mají splatnost delší než jeden rok a buď představují právo na část majetku vystavovatele

Ekonomické systémy, role malých

ekonomických subjektů

EKONOMICKÉ OTÁZKY

- **CO?** = jaké výrobky budeme vyrábět
- **JAK?** = jakým způsobem, jakou technologií a z jakých surovin a materiálů
- **KOMU PRODAT?** = zjistit, kdo výrobky potřebuje, kdo je spotřebuje
- **ZA KOLIK?** = poměr mezi směnovanými statky

EKONOMICKÉ SYSTÉMY

- **ZVYKOVÝ** = výměnný obchod, pro přežití, založeno na tradici a zvyku (ústní dohoda)
- **CENTRÁLNĚ PLÁNOVANÝ** = příkazový, řízení celého ekonomického života centrální autoritou (diktátor) pomocí centrálního plánu, který odpovídá na základní ekonomické otázky
- **TRŽNÍ** = princip nabídka - poptávka, v čistém tržním systému se nezapojuje stát, abstraktní situace, kapitalismus, stát nemůže přerozdělovat
- **SMÍŠENÝ SYSTÉM** = tržní systém se zásahy státu (stanovení minimální mzdy)

Trh, nabídka a poptávka a faktory, které je ovlivňují

TRH

- Místo, kde se setkává nabídka a poptávka
- **Dělení:**
 - **TRH VÝROBNÍCH FAKTORŮ** = nabídka výrobních faktorů a poptávka po nich
 - **TRH PENĚŽ** = nabídka a poptávka po penězích
 - **TRH ZBOŽÍ A SLUŽEB** = nabídka a poptávka po zboží a službách
- **Dle velikosti:**
 - **MÍSTNÍ** = ve městě, okresu
 - **NÁRODNÍ** = ve státním celku
 - **SVĚTOVÝ** = propojení všech národních trhů

- **Dle množství druhů zboží:**
 - **DÍLČÍ** = 1 druh zboží
 - **AGREGÁTNÍ** = trh veškerého zboží

POPTÁVKA

- Množství zboží, které jsou kupující ochotni zakoupit za danou cenu (množství -> cena)
- Zákon klesající poptávky (s růstem ceny klesá zájem o množství zboží)
- **FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ POPTÁVKU:**
 - Změny cen jiného zboží
 - **KOMPLEMENTY** = zboží, které je spojeno s nákupem sledovaného zboží (auto-benzín)
 - **SUBSTITUTY** = zboží, které nahrazuje sledované zboží (maso)
 - Změna výše důchodu = se zavedením příjmů roste poptávka a mění se její struktura
 - Změna v preferencích populace = změny v potřebách, v módě

NABÍDKA

- Množství zboží, které jsou nabízející ochotni prodat za určitou cenu
- Zákon rostoucí nabídky (s růstem množství zboží roste i jeho cena)
- **FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ NABÍDKU**
 - Změna cen nákladů na výrobu (suroviny, energie)
 - Ceny substitutů = výrobků, které mohou nabízený produkt nahradit
 - Změny výrobních podmínek = vliv počasí na nabídku zemědělských produktů

Struktura trhu, monopol, oligopol, dokonalá konkurence, selhání trhu

KONKURENCE

- Hospodářská soutěž, rivalita mezi subjekty, které se střetávají na trzích
- **PODLE POSTAVENÍ VÝROBCŮ NA TRHU**
 - **DOKONALÁ**
 - Na trhu je mnoho malých firem, snadný vstup a výstup z odvětví
 - Výrobek je stejnorodý => spotřebiteli je jedno, od koho výrobek pořídí
 - NEEXISTUJE
 - **NEDOKONALÁ**
 - **MONOPOL** (úplný, čistý)
 - Přesný opak dokonalé konkurence
 - Pouze 1 velká firma na trhu, která dodává celou produkci odvětví, má kontrolu nad cenou
 - V minulosti ČD, Česká pošta
 - **OLIGOPOL**
 - Malý počet firem, některé mohou ovlivnit cenu
 - Výrobek může být stejnorodý i diferencovaný (Coca Cola, Pepsi, Kofola)
 - KARTEL = sdružení několika firem, postupují ve shodě za cílem maximalizovat svůj zisk; dohodnou se na minimální ceně zboží
 - **MONOPOL**
 - Má plnou kontrolu nad prodejní cenou (Andrej Babiš)
- **PODLE METODY KONKURENČNÍHO BOJE**
 - **NECENOVÁ** = zlepšování kvality, reklamní kampaně
 - **CENOVÁ** = snižování prodejní ceny => nárůst poptávky

TRŽNÍ SELHÁNÍ

- Situace, kdy trh není schopen efektivně plnit svou úlohu

ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE ČR

- Snaží se zařídit spravedlivé fungování trhu, které bude v souladu s pravidly hospodářské soutěže
- Řízen předsedou jmenovaným prezidentem
- Snaží se zabránit kartelovým dohodám